

Skanderborg
Kommune

Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune

2016

Indhold

Indledning - <i>Den folkeoplysende virksomhed i Skanderborg Kommune</i>	3
Vision	4
Mål	4
Folkeoplysningsudvalget	6
Rammer for den folkeoplysende virksomhed	7
Fornyelse og udvikling af folkeoplysningen og det aktive medborgerskab	8
Folkeoplysningen i et nutidigt perspektiv	9

Indledning

”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune” sætter det folkeoplysende arbejde ind i en overordnet samfundsmæssig, historisk, kulturel og social sammenhæng, hvor forpligtende fællesskab, demokratiforståelse og aktivt medborgerskab er centrale begreber.

”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune” understøtter og supplerer eksisterende politikker – herunder i særdeleshed Skanderborg Kommunes Kulturpolitik.

Den folkeoplysende virksomhed i Skanderborg Kommune

Kultur-, fritids- og idrætslivet i Skanderborg Kommune er med sine mere end 300 foreninger og godt 30.000 aktive i alle aldre rigt og mangfoldigt – og traditionen er lang. I alle hjørner af kommunen findes faciliteter af forskellig karakter – alt lige fra haller og baner til hytter, lokaler, klubhuse og stianlæg, hvor bl.a. selvorganiseret idræt og motion udfolder sig.

Det folkeoplysende arbejde er forankret i foreningslivet og det forpligtende fællesskab, der bistås af Skanderborg Kommune ved tilskud, rådgivning, vejledning og samarbejde omkring en lang række aktiviteter og initiativer spændende lige fra prisuddeling til rekruttering af frivillige og udvikling af foreningslivet som helhed.

Samarbejdet mellem kommune og borgere omfatter

- dels det direkte samarbejde med enkeltforeninger eller grupper af foreninger
- dels samarbejde med Folkeoplysningsudvalget, som med given kompetence og budget formulerer og vedtager regelsæt for tilskud og udlån af lokaler til folkeoplysende aktivitet
- dels samarbejde med paraplyorganisationer/frivilligfora, der for fleres vedkommende via forskellige puljer er involveret direkte i administrationen af kommunale puljer og tilskud.

Det aktive medborgerskab i Skanderborg Kommune er velfunderet og veludbygget, og erfaringerne med samarbejdet mellem kommune, borgere, foreninger og institutioner er mange og gode.

Vision

I Skanderborg Kommune anerkender vi det folkeoplysende arbejde for dets evne til at understøtte udviklingen af det demokratiske samfund og skabe sundhed, glæde og trivsel.

Mål

Skanderborg Kommune ønsker

- **at** styrke og udvikle samspillet og sammenhængen mellem folkeoplysningens aktører og Skanderborg Kommune
- **at** styrke det tværfaglige samarbejde i den kommunale organisation med henblik på at fremme fælles mål
- **at** understøtte den folkeoplysende virksomhed for at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab
- **at** flest muligt får glæde af de værdier og kvaliteter som de folkeoplysende aktiviteter har at byde på
- **at** alle skal have lige adgang og mulighed for deltagelse i den folkeoplysende virksomhed

Det skal ske ved

- **at** Skanderborg Kommune rådgiver, vejleder og hjælper til forståelse af folkeoplysningens værdier og kvaliteter og til etablering af folkeoplysende virksomhed.
- **at** Skanderborg Kommune søger folkeoplysningens værdier, kvaliteter og potentialer gjort en del af opgaveløsningen på politikområder, hvor fritidslivet og folkeoplysningen ikke bevidst ses som et aktiv.
- **at** Skanderborg Kommune opbygger indadtil strukturer og samarbejder, der skaber grundlag og forudsætning for lige adgang og mulighed for deltagelse.

Sammenhængen og samspillet mellem politikområder, aktører og indsatser

I Skanderborg Kommune er der nær sammenhæng mellem det folkeoplysende område og andre politikområder.

I såvel handleplaner, politiske målsætninger og politikker, som fx sundhedspolitik, integrationspolitik, handicappolitik og kulturpolitik, placeres den folkeoplysende virksomhed centralt i løsningen af udfordringer og problemstillinger.

Det folkeoplysende arbejde har imidlertid også en egen værdi og rummer kvaliteter, der gør det til mere end blot et redskab for andre politikområder. Folkeoplysningen skaber på egne præmisser glæde, livskvalitet og sammenhængskraft og bør som sådan forblive prioriteret og værnet om.

I et moderne samfund, hvor tilbud, aktiviteter og trends kommer og går, kan det være svært at se forskel på folkeoplysende aktiviteter og aktiviteter uden for det folkeoplysende område.

Kommercielt og privat – såvel som i kommunale institutioner - finder der fx motions-, fitness-, oplysnings- og uddannelsesvirksomhed sted.

Disse aktiviteter og tilbud tjener ofte samme politiske målsætninger – som fx sundhed eller almen borgeroplysning - men kun den foreningsbårne aktivitet rummer for alvor kimen og evnen til at stimulere og animere til aktivt medborgerskab.

Skal samspillet mellem den folkeoplysende virksomhed og andre politikområder fremover udbygges og udvikles, må den fælles forståelse for indsatserne og hensynene på de forskellige politikområder styrkes.

Folkeoplysningsudvalget

Der er i Skanderborg Kommune politisk enighed om at delegere kompetence omkring folkeoplysningslovens bestemmelser til et nedsat folkeoplysningsudvalg.

Folkeoplysningsudvalget er ud over repræsentanter fra byrådet sammensat af et bredt udsnit af den folkeoplysende virksomhed i kommunen med deltagere fra det frivillige foreningsarbejde og fra den folkeoplysende voksenundervisning.

Skanderborg Kommune ønsker

- **at** Folkeoplysningsudvalget inddrages i beslutninger, der vedrører det folkeoplysende område
- **at** Folkeoplysningsudvalget har kompetence til at godkende foreninger, fordele tilskud og anvise lokaler

Rammer for den folkeoplysende virksomhed

De overordnede rammer for tilskud, lokaleanvisning og understøttelse af folkeoplysningsarbejdet angives i Folkeoplysningsloven.

Folkeoplysningsudvalget vedtager specifikke retningslinjer for tilskud til aktiviteter/ undervisning, lokaler og særligt prioriterede områder, herunder tilskud til nye initiativer, til anlæg, til materialer og rekvisitter samt tilskud til træner- og lederuddannelse.

Folkeoplysningsudvalget vedtager regelsæt for anvisning af lokaler og anlæg til den folkeoplysende virksomhed.

Skanderborg Kommune ønsker

- **at** den folkeoplysende virksomhed understøttes med tilskud til aktiviteter og undervisning
- **at** foreningslivet sikres gode og tidssvarende fysiske rammer
- **at** foreningslivet og folkeoplysningen betænkes og inddrages, hvor det findes relevant i den fysiske planlægning i kommunen.

Udvikling af folkeoplysningen og det aktive medborgerskab

En lovpligtig udviklingspulje under Folkeoplysningsudvalget er oprettet med det formål

- **at** animere til samarbejder mellem folkeoplysende foreninger og selvorganiserede grupper
- **at** selvorganiserede grupper i højere grad bringes til forståelse for folkeoplysningens værdier og kvaliteter
- **at** fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab
- **at** give aktører inden for såvel voksenundervisningen som det frivillige foreningsliv mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling, hvor helt særlige forhold gør sig gældende – fx ved oprettelse hold eller aktiviteter for en bestemt deltagerkreds

Den afsatte pulje ønskes i særlig grad anvendt til

- samarbejder, der styrker integrationsindsatsen
- samarbejder, der bygger på inklusion af sårbare eller udsatte grupper af borgere
- samarbejder, der retter sig mod børn og unge
- samarbejder, der styrker den almene sundhed
- samarbejder, der styrker den almene uddannelse.

De nærmere principper for puljens anvendelse fastsættes af Folkeoplysningsudvalget ud fra lovens intention.

Folkeoplysningen i nutidigt perspektiv

Med ”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune” sættes fokus på folkeoplysningens inderste væsen velvidende, at langt hovedparten af Danmarks aktive er en del af foreningslivet på grund af aktiviteten og antagelig ikke organisationsformen.

Organisationsformen, evnen til at skabe sammenhængskraft, identitet, sundhed og trivsel er imidlertid stadig grundlaget for såvel loven som den kommunale støtte og det kommunale engagement.

Foreninger og oplysningsforbund (aftenskoler) opfordres hermed til at bidrage til den fortsatte udvikling af det aktive foreningsdemokrati. Som demokratisk rollemodel må man løbende gennemføre serviceeftersyn og internt drøfte folkeoplysningens position i den enkelte forening.